

Vereniging van Schouwburg-
en Concertgebouwdirecties

Jurystatuut

VSCD-prijzen

Algemeen Beleidsuitgangspunt

Nederland telt in totaal ruim 100 prijzen voor prestaties in de podiumkunsten. Hiervan is ruim 2/3 deel bedoeld voor aankomend talent of beginnende kunstenaars. De Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties (VSCD) is één van de vele partijen die prijzen voor de podiumkunsten uitgeeft en beheert. Dat doet de vereniging omdat daarmee één van haar centrale doelstellingen wordt gediend: het bevorderen van de podiumkunsten.

De VSCD heeft de navolgende missie:

De VSCD wil voor een breed scala van podiumkunsten de toonaangevende en onafhankelijke prijsuitreikende organisatie in Nederland zijn. De prijzen van de VSCD richten zich daarbij in eerste instantie op prestaties van gekende kunstenaars / producenten / gezelschappen die op veel plaatsen te zien of te horen zijn. Prijzen voor beginners of aankomend talent worden aan andere instanties overgelaten.

De VSCD geeft jaarlijks de volgende prijzen uit:

Toneel

- twee acteursprijzen voor de meest indrukwekkende mannelijke en vrouwelijke dragende rol: de Louis d'Or en Theo d' Or
- twee acteursprijzen voor de meest indrukwekkende mannelijke en vrouwelijke bijdragende rol: de Arlecchino en Columbina
- één prijs voor scenografie, gezelschap/regisseur/producent: de Prosceniumprijs

Mime

- één makersprijs (Mime)

Dans

- één prestatieprijs: de Zwaan voor indrukwekkendste prestatie
- één productieprijs: de Zwaan voor de indrukwekkendste productie
- één loopbaanprijs: de Gouden Zwaan

Jugendtheater

- één prijs voor de meest indrukwekkende podiumproductie voor kinderen en jongeren
- één prijs voor de meest indrukwekkende prestatie in een podiumkunstproductie voor kinderen en jongeren

Cabaret

- één prijs voor het meest indrukwekkende programma van het seizoen
- één prijs voor cabaretier met een opvallend programma en/of een opvallende ontwikkeling

Klassieke muziek

- één prijs voor de meest indrukwekkende prestatie

Algemeen

- één Oeuvreprijs (niet jaarlijks)

Alle prijzen hebben betrekking op het seizoen voorafgaand aan de prijsuitreiking.

De VSCD kan ondersteuning verlenen aan andere prijzen, maar is hier zeer terughoudend in.

Doelstelling van prijsuitreikingen VSCD prijzen

De VSCD prijzen dienen twee doelen:

- het eren van de kunstenaars die met hun prestaties het bestaan van theaters rechtvaardigen, en
- de betreffende podiumkunsten, podiumkunstenaars en het vak als geheel bij de media en het

publiek promoten, waardoor meer publiek wordt gegenereerd.

Deze doelen worden nagestreefd door de meest indrukwekkende prestaties (van een seizoen of loopbaan) of producties te selecteren en deze onder de aandacht van media en publiek te brengen.

Samenwerkingen

Voor het bereiken van beide doelstellingen wordt getracht met de eigen achterban en met partners uit de sector samen te werken. Hierbij wordt gestreefd naar zo optimaal mogelijke uitreikingen (het eren) en de zoveel mogelijke (positieve) publiciteit rond nominaties en winnaars (promotie). Tenzij (al dan niet in samenspraak met samenwerkingspartners) anders is bepaald, is de VSCD verantwoordelijk voor de samenstelling (benoeming) en werkwijze (statuut) van de diverse jury's en zorgt zij voor de beleidsmatige begeleiding van deze.

We spelen een gevoelig, kwetsbaar, maar profijtelijk spel: alle respect en eerbied voor de kunstenaars

Kunstenaars houden niet van wedstrijden en prijzen. Soms is dat principieel van aard (er is niemand de beste, het is geen sport), soms is dat praktisch van aard: de meeste deelnemers aan de wedstrijd verliezen ('er kan er maar één de winnaar zijn'). Prijzen zijn de kampioen-leverancier van teleurstelling en verbittering. Ook – misschien zelfs wel juist – genomineerden die uiteindelijk niet winnen zijn vooral teleurgesteld. Tegelijk is het een spel dat vrije publiciteit oplevert. Voor dit profijtelijke spel is een maximaal respect voor de betreffende kunstenaars nodig: als het fout gaat komen kunstenaars niet meer naar een uitreiking, tenzij ze zeker weten dat ze hebben gewonnen. Concreet houdt dat in:

- altijd tenminste twee, maar bij voorkeur drie personen nomineren. Een jury die tot de conclusie komt dat er dit seizoen 'niets bij was dat het winnen waard was' stelt zichzelf boven het vak. En met zijn tweeën verliezen is minder zuur dan alleen verliezen. (Uitgezonderd zijn prijzen waarvoor niet genomineerd wordt, zoals de Prosceniumprijs of de Gouden Zwaan).
- een kunstenaar niet drie jaar op rij nomineren, hem/haar niet laten winnen en toch verwachten dat hij/zij op de uitreiking komt.
- nooit 'lekken'. De verleiding is groot, maar de schade evenzeer. Als vooraf geweten wordt wie er wint, is de lol eraf bij kunstenaars en pers en is het spel bedorven.

Dit statuut behandelt de volgende onderwerpen:

- wat houden de prijzen in
- wat wordt beoordeeld
- waarop wordt beoordeeld
- het bereik: nominaties moeten nog gezien/gehoord kunnen worden
- interne procedure
- het beoordelingsproces
- de nominaties
- de verslaglegging
- de vergoeding aan juryleden
- de samenstelling van de jury
- de prijsuitreiking

Artikel 1 Wat houden de prijzen in? Erepreizen

VSCD prijzen zijn allereerst erepreizen. Een prijs is zo toonaangevend als de statuur van de ingestelde jury en het imago van de uitreikende instantie. Voor het succes van de prijzen dient de VSCD daarom te zorgen voor een toonaangevend imago van de vereniging en een jurysamenstelling van hoog niveau.

Het bovenstaande betekent niet dat er nooit geld aan een prijs verbonden kan zijn, maar geldprijzen worden altijd door derden aan de prijs verbonden en niet door de VSCD.

Artikel 2   Wat wordt beoordeeld? Afbakening van genres

De VSCD volgt in de onderverdeling van prijzen en jury's het onderscheid dat in het algemeen tussen genres wordt gemaakt. Er kunnen altijd grensgevechten ontstaan over de vraag of iets muziek of musical, cabaret of popmuziek etc. is. Het wordt allereerst aan de jury's zelf overgelaten daar een werkzame definitie voor te hanteren (voorbeeld: is een voorstelling met veel muziek nog wel toneel? Aanvullend criterium kan zijn dat een productie 'gedragen moet worden door de tekst'). Voorstellingen van een gezelschap/ensemble die expliciet worden benoemd als jeugd- of familievoorstelling voor 2 tot en met 15 jarigen hoeven niet door een genrejury te worden beoordeeld. Deze voorstellingen worden in alle genres beoordeeld door de jury van het Jeugdtheater.

Wanneer een jury van één van de andere prijzen vindt dat een jeugdtheatervoorstelling in aanmerking moet komen voor een prijs dan kan de jury van de jeugdtheaterprijs op deze voorstelling worden geattendeerd.

Artikel 3   Waarop wordt beoordeeld? Indrukwekkend

Het gaat bij alle VSCD-prijzen om de meest indrukwekkende prestatie. Deze kan betrekking hebben op uitvoerende kunstenaars, makers/bouwers, op het afgelopen seizoen of op een hele loopbaan, maar het gaat steeds om de prestatie die de meeste indruk heeft gemaakt. Daarmee onderscheiden de VSCD prijzen zich van instanties die de meest bijzondere, meest beloftevolle, meest vernieuwende prestatie etc. eren. De prestatie die de meeste indruk heeft gemaakt kan heel goed óók vernieuwend of bijzonder zijn geweest, maar het gaat allereerst om de mate van indrukwekkendheid: de mate waarin de kijker/luisteraar uit de stoel is geslagen.

Artikel 4   Het bereik: nominaties moeten nog gezien of gehoord kunnen worden

Al het aanbod dingt mee: aanbod in de grote zalen, kleine zalen, en aanbod in het vlakke vloercircuit. Dat het gaat om VSCD prijzen houdt in dat een productie een substantieel aantal speelbeurten moet hebben in het VSCD circuit, zodat het door een groot publiek kan worden gezien. Dit bij voorkeur verspreid door het land. Uitzondering hierop zijn locatievoorstellingen, maar ook deze moeten zo lang staan dat zij door een groot aantal mensen gezien kunnen worden. De VSCD prijzen zijn geen aanmoedigingsprijs.

Omvang van zalen en lengte van tournees verschillen per genre. Jeugdtheater staat in kleinere zalen dan symfonische muziek. Dat maakt een strakke grens onwenselijk. Als het om een persoonsprijs gaat kan ook in overweging worden genomen dat iemand ook nog in een andere productie/programma te zien of te horen is. In de appendix is per prijs een werkbare formule voor het minimale bereik geformuleerd.

Artikel 5   Interne procedure

De jury beoordeelt zelf welke voorstellingen wel of niet worden bezocht dienen te worden. Indien makers hier een toelichting op willen hebben is de (vice/co) voorzitter de persoon die toelichting op de keuze van de jury moet geven. Een jury kan haar interne uitgangspunten, voorwaarden en procedures jaarlijks beoordelen en/of opnieuw vaststellen.

5.1   Het beoordelingsproces: wie ziet wat en hoe oordelen we?

Niet besproken worden producties met onvoldoende bereik (kwantitatief criterium) of producties waarvan een jurylid stelt dat deze de moeite van het gaan zien/horen niet waard is (voorselectie). Een jury kan voor deze voorselectie ook werken met een aantal programmeurs die haar 'attent' maken op een te beoordelen productie/programma. De voorselectie door programmeurs of door één jurylid leidt vervolgens tot een nominatie als tenminste 3 juryleden de productie hebben gezien/gehoord en deze een nominatie waard vinden. Om te bepalen welke genomineerde productie uiteindelijk wint moet de productie door de grote meerderheid van de jury zijn gezien/gehoord.

De toekenning van een prijs of nominatie wordt begeleid door een heldere motivatie: waarom de jury van mening is dat deze podiumkunstenaars of producties de meeste indruk hebben gemaakt. Met deze motivatie wordt de pers benaderd.

De jurybegeleider wordt door de (vice/co) voorzitter zo snel mogelijk op de hoogte gesteld van de namen van genomineerden en winnaars. Als de jury niet tot een voordracht kan komen, wordt de

jurybegeleider hiervan zo spoedig mogelijk in kennis gesteld. Juryleden doen geen mededelingen over het juryberaad aan derden.

5.2 *Nominaties*

Voorafgaand aan de definitieve prijsuitreiking vinden nominaties plaats die in de loop van het jaar worden toegekend. In samenspraak met de jurybegeleider en eventuele samenwerkingspartners van de VSCD wordt bekeken in hoeveel rondes dat gebeurt.

De desbetreffende jurybegeleider spant zich ervoor in eventuele samenwerkingspartners, zo spoedig mogelijk na bekendwording van de nominaties, op de hoogte te brengen. Vervolgens zal besproken worden op welke wijze de meeste publiciteit hieromtrent kan worden ontwikkeld.

Per nominatieronde wordt vermeld welke voorstellingen en welke podiumkunstenaars zijn genomineerd. Deze nominaties gaan gepaard met een korte schriftelijke toelichting van de jury. Deze schriftelijke toelichting wordt zo veel mogelijk gebruikt in het te versturen persbericht.

5.3 *De verslaglegging*

De (vice/co) voorzitter van de jury houdt in de loop van het seizoen bij welke voorstellingen door welke juryleden waar en wanneer zijn gezien en welk oordeel er door hen aan de genomineerde uitvoerende of productie is gegeven en welke nominaties daaruit zijn voortgevloeid.

Na de laatste nominatieronde wordt o.a. aan de hand van de verschillende toelichtingen bij de nominaties een juryrapport opgesteld. In dit juryrapport worden ook de uiteindelijke winnaars bekend gemaakt. De motivatie richt zich op de winnaars, maar moet bij voorkeur zodanig zijn geformuleerd dat ook begrijpelijk wordt waarom anderen hem niet hebben gekregen, maar wel zijn genomineerd.

Indien een jury zich daartoe geroepen voelt (niet elke jury wil dat) kan zij, op grond van alles wat men in de loop van een jaar/seizoen heeft gezien/gehoord, een algemene beschouwing over het gejureerde seizoen schrijven. Deze kan als een 'state of the art' voor het betreffende genre in het juryrapport worden opgenomen of worden uitgesproken.

5.4 *De rol van de (vice/co) voorzitter*

De (vice/co) voorzitter van de jury is een programmeur/directeur van een VSCD podium/festival, tenzij in samenspraak met een samenwerkingspartner van de VSCD expliciet anders is overeengekomen. Is dat laatste het geval dan dient er in ieder geval een vice/co voorzitter van de VSCD te zijn. De (vice/co) voorzitter overlegt met andere juryleden over de te bezoeken voorstellingen en is verantwoordelijk voor de totstandkoming van het juryrapport. De jury (vice/co) voorzitter houdt contact met de VSCD over de voortgang van de jurering.

De jury kan voor zijn beraadslagingen gebruik maken van de vergaderruimtes van de VSCD.

5.5 *Vrij toegang en onkostenvergoeding van juryleden*

Juryleden ontvangen van de VSCD een jurypas waarmee zij voor zichzelf gratis toegang krijgen bij voorstellingen in VSCD-theaters binnen de betreffende discipline waarvoor ze jureren.

De VSCD zorgt ervoor dat deze passen worden gemaakt en verzonden en bij alle VSCD-theaters worden geaccepteerd. Juryleden reserveren de toegang telefonisch onder vermelding van hun jurylidmaatschap. Enkele podia ontvangen zoveel juryleden (of zijn geen lid van de VSCD), dat daar een restrictief beleid wordt gevoerd. Dat geldt in het bijzonder voor enkele theaters in Amsterdam. Daar wordt gevraagd als eerste het gezelschap te benaderen met de vraag om gratis toegang.

Voor de totale werkzaamheden stelt de VSCD per jurylid en per seizoen € 275,- ter beschikking. Eventuele onkosten behoeven niet te worden verantwoord. Bonnen e.d. behoeven slechts te worden bewaard ten behoeve van de eigen belastingadministratie van juryleden.

5.6 *De samenstelling van de vakjury*

Om de onafhankelijkheid van de prijzen te waarborgen stelt de VSCD voor elke prijs een jury in, bestaande uit 5 tot 11 personen, afhankelijk van het aantal stukken/artiesten dat moet worden beoordeeld. De leden van de jury bestaat naast VSCD-leden uit makers, journalisten, dramaturgen, recensenten en andere vakgenoten. Het verleden heeft namelijk aangetoond dat door deze diversiteit in de jury de onafhankelijkheid en de inhoudelijke discussie wordt versterkt.

De jury bestaat bij voorkeur uit:

- een oneven aantal leden;
- voor de helft uit VSCD-theaterdirecties/-programmeurs die kennis hebben van de betreffende discipline;
- voor de andere helft uit personen uit het vak (makers, journalisten, dramaturgen, recensenten en andere vakgenoten). Hierbij dient belangenverstrengeling zoveel mogelijk te worden voorkomen;
- de (vice/co) voorzitter van de jury is een directeur/programmeur van één van de VSCD-podia of festivals.

Bij een even aantal leden in de jury heeft de (vice/co) voorzitter van de jury, indien nodig, een doorslaggevende stem.

Juryleden hebben voor maximaal 6 jaar (3 periodes van twee jaren) zitting in een jury. Nieuwe juryleden kunnen door het veld, de jury en het VSCD-bureau worden voorgedragen en worden formeel benoemd door het VSCD-bestuur.

5.7 *Belangenverstrengeling*

In geval van mogelijke belangenverstrengeling moet het betreffende jurylid dit met de (vice/co) voorzitter van de jury bespreken. Daarbij is het uitgangspunt dat elke mogelijke schijn van belangenverstrengeling voorkomen moet worden. Een jurylid kan bijvoorbeeld met een maker connecties in de privésfeer hebben of, al dan niet indirect, bij de totstandkoming van een productie zijn betrokken. In dat geval kan het betreffende jurylid bijvoorbeeld van jurering van de betreffende voorstelling worden uitgesloten. Wordt de voorstelling/persoon genomineerd dan wordt het desbetreffende jurylid uitgesloten van de vergadering waarin de winnaar wordt gekozen. Bij vragen dienangaande dient de jury toelichting en uitleg te kunnen geven.

Belangenverstrengeling kan ook ontstaan doordat een journalist of recensent uit een jury over een (mogelijke) nominatie of winnaar een stuk wil publiceren, wat niet gelijke tred houdt met de geeenschappelijke juryovertuiging of zelfs tegengesteld aan deze is. Het betreffende jurylid dient voorafgaand aan de publicatie contact met de voorzitter op te nemen. Gezamenlijk wordt dan bekeken hoe hier in de jury mee moet worden omgegaan. Ook kan door de (vice/co) voorzitter de afweging worden gemaakt of het betreffende jurylid het volledige seizoen kan blijven meejurieren.

5.8 *Vertrouwelijkheid*

Alle gesprekken en mailverkeer over jurygerelateerde zaken dienen met discretie en vertrouwelijkheid te worden behandeld. Juryleden moeten zich binnen het juryoverleg beschermd weten.

Het gaat bij de VSCD-prijzen om het eren van de podiumkunstenaar. Elke vorm van lekken, delen van gesprekken, het naar buiten brengen van interne meningsverschillen en/of het zich publiekelijk onttrekken aan een jurystandpunt, schaadt altijd het eren van de podiumkunstenars. In geval van gewetensnood of andere zwaarwegende redenen neemt een jurylid contact op met de (vice/co) voorzitter of eventueel met de jurybegeleider bij de VSCD. Voor een eventueel probleem dient altijd naar een interne oplossing te worden gestreefd.

Artikel 6 Prijsuitreiking

De verantwoordelijkheid van de prijsuitreikingen ligt bij de VSCD en haar eventuele samenwerkingspartners. Voor de uitreiking van de prijzen wordt gezocht naar een plek/gelegenheid waar deze prijzen het best tot hun recht komen en de meeste aandacht genereren. Dat kan bijvoorbeeld betekenen dat gestreefd wordt naar inbedding van de prijzen in een festival, waar de betreffende discipline prominent aanwezig is.